

**Europos Komisijos Prezidento Prof. Romano Prodi kalba
Konvento dėl Europos ateities atidarymo sesijoje
Europos Parlamentas
Briuselis, 2002 m. vasario 28 d.**

Ponios ir ponai,

Ateina laikas, kai tautos turi patvirtinti ir apibrėžti buvimo kartu priežastis.

Europos tautoms šis laikas jau atėjo.

Jūs, Europos valstybių, institucijų ir tautų atstovai, šiandien susirinkote į šį Konventą, nes integracija buvo sėkmingesnė, nei mes kada nors galėjome tikėtis.

Jūs esate kartu, nes visas žemynas svarsto savo ateitį.

Jūsų užduotis – rasti atsakymus, vertus ant kortos pastatyto apdovanojimo.

Pagrindinis klausimas, į kurį jūs turite atsakyti, nėra techninis.

Jis apima daugiau nei paprastus mechanizmus, taisykles ir institucines struktūras.

Nes Europa yra daug daugiau nei vien tai.

Prieš penkiasdešimt metų blaiviai mąstantys, drąsūs ir toliaregiai žmonės sėkmingai pasuko visiškai nauju kursu.

Šie žmonės pasirinko susitaikymą, o ne karą, tarpusavio priklausomybę grindžiamą taiką, o ne vienas kito naikinimą, įstatymo viršenybę, o ne požiūrį „kur galybė, ten ir teisybė“. Jie padėjo pagrindus tautų ir valstybių Bendrijai.

Buvo sukurtos ir, laikui bėgant, sustiprintos visiškai naujos supranacionalinės institucijos.

Greta Taryboje susirenkančių valstybių narių dirba Komisija, kuri saugo bendruosius Europos interesus, Parlamentas, kuris renkamas visuotiniu balsavimu Europos žmonėms atstovauti, ir Teisingumo Teismas, kuris užtikrina įstatymo viešpatavimą.

Šis bendradarbiavimas sukūrė naują Europos identitetą.

Jis paskatino beprecedenčio masto mainus.

Jis sudarė sąlygas stabilumui ir augimui.

Ir, galiausiai, dėl jo gimė euras, kuris buvo entuziastingai pasveikintas visoje Europoje.

Trylika metų praėjo nuo to laiko, kai Vidurio ir Rytų Europos tautos, iki tol negalėjusios džiaugtis laisve, paėmė savo ateitį į savo rankas ir pasirinko demokratijos kelią.

Šiandien tos tautos, kurių atstovus aš sveikinu su giliais jausmais ir daugiskumu, prašo leisti prie mūsų prisijungti.

Mes turime atsakyti į šį prašymą tvirtu taip, atnaujindami ir praplėsdami Europos politinį paklą.

Bendrijos integracijos trūkumai, kurių tikrai yra ir kuriuos būtina taisyti, yra niekis palyginti su tuo, ką mums pavyko sukurti ir ką mes galime ir privalome dar pasiekti.

Išplėsta Europos Sąjunga, didesnė Europa gali tapti sėkme.

Mes sugebėtume tai užtikrinti.

Bet koks yra ateities Europos projektas?

Manau, kad jis reiškia įveikti šiuos keturis iššūkius.

Pirma, kaip europiečiai, mes privalome prisiimti savo atsakomybės dalį už taiką ir plėtrą pasaulyje.

Išties, ant kortos pastatyta pasaulio ateitis, milijonų žmonių, priverstų gyventi nenusakomame skurde, gyvenimai ir nekaltųjų, priverstų mokėti didžiausią kainą už beprasmius karus, likimas.

Ir nė viena iš mūsų valstybių negali to padaryti veikdama atskirai.

Kaip europiečiai, mes taip pat privalome ginti subalansuotą visuomenės, gebančios suderinti ekonominį klestėjimą ir solidarumą, modelį.

Mūsų klestėjimas ir gyvenimo būdas yra glaudžiai susiję su augimo, socialinio teisingumo ir aplinkos apsaugos pusiausvyra.

Ir mūsų gebėjimą skatinti augimą ir užimtumą lemia bendra valiuta bei bendra rinka, kurios abi yra grindžiamos bendra taisyklių sistema.

Be to, kaip europiečiai, mes privalome garantuoti laisvę, tuo pačiu laikydamiesi saugumo principų.

Mūsų istorija ir mūsų kultūra neleidžia mums atskirti saugumo, teisingumo ir laisvės.

Susidūrę su terorizmu ir nusikalstamumu, kurie nesustoja prie valstybių sienų, arba su plataus masto migracija, mes galime veikti tik Europos mastu.

Galiausiai, mes, europiečiai, privalome kurti savo ateitį taip, kad Europa taptų intelektualinės ir mokslinės įtakos bei novatoriškumo centru.

Nes intelekto srityje Europa negali sau leisti atsilikti.

Kai jūs apibrėšite ateities Europos projektą, tuomet, ir tik tuomet, Konvento nariai, bus laikas spręsti konkretesnes institucines problemas.

Leiskite pasidalyti su jumis keletu minčių šia tema.

Mes turime susikurti Konstituciją, kuri ženklintų Europos kaip politinio subjekto gimimą.

Tačiau mes turime nepamiršti unikalaus Europos integracijos pobūdžio.

Europos Sąjunga yra unikali tuo, kad tai yra tautų ir valstybių sąjunga. Tikrasis tikslas nėra kurti supervalstybę. Kam tai daryti dabar, kai klasikiniai valstybės modeliai vis labiau nesugeba susidoroti su globalizacija? Tikrasis tikslas, realizmo ir vizijos derinys, yra toliau plėtoti šią unikalią struktūrą, siekiant vis pažangesnės supranacionalinės demokratijos.

Europos demokratija remiasi Europos tautomis ir valstybėmis.

Tam mes turime priderinti pagrindinius principus, grindžiančius mūsų nacionalinės demokratijos tradicijas, prie unikalios Europos struktūros. Tai:

- valdžių atskyrimas;
- daugumos balsavimas;
- viešieji debatai ir žmonių išrinktų atstovų balsavimas dėl visų teisinių dokumentų;
- mokesčių tvirtinimas Parlamente.

Sąjungos sprendimų priėmimo sistemą būtina nuodugniai peržiūrėti.

Mums reikia naujų, paprastesnių ir skaidresnių procedūrų sprendimams priimti ir įgyvendinti.

Dabar Sąjungos lygmeniu priimtas užduotis ir atsakomybė galima ir būtina peržiūrėti bei perduoti valstybėms narėms. Komisija nevengs savo atsakomybės ir yra pasirengusi įvykdyti savo dalį, keistis pagal naujus Europos poreikius. Ji yra pasirengusi naujai apibrėžti savo užduotis ir priimti naują atsakomybę tose srityse, kur Europos ateitis pastatyta ant kortos. Ji taip pat yra pasirengusi atsisakyti dalies savo galių, jei tai prisidėtų prie didesnės bendros gerovės kūrimo. Iš tikrųjų dėl šio Konvento visos čia atstovaujamos institucijos privalo iškelti klausimą dėl savo veiklos.

Komisija yra steigimo sutarčių sergėtoja.

Tai reiškia užtikrinti, kad Europos Sąjunga raida leistų jai išlikti ištikimai sau.

Tai nereiškia bet kokia kaina stengtis išlaikyti tai, ką laikas reikalauja mūsų pakeisti.

Pripažindami ir gerbdami puikias kultūrines ir dvasines tradicijas, kurios yra Europos esmė, mes privalome dirbti, kad Sąjungoje būtų įvykdyta tikra reforma.

Reforma, kuri būtų plataus masto ir visiškai atitiktų pagrindinius principus, lėmusius sėkmę.

Mes turime žengti link „kaip niekad glaudžios Europos tautų sąjungos“, nes jauni europiečiai negalės susitapatinti su ribotu, į tramdomuosius marškinius įvilktu projektu.

- Mes privalome bendrai dalytis suverenitetu, jei galime jį vykdyti kokia nors realia prasme (kaip kad padarėme su valiuta).
- Mes privalome pripažinti, jog reikalingos institucijos, kurios būtų atsakingos už bendruosius interesus.
- Mes turime užtikrinti, kad visos valstybės būtų traktuojamos vienodai.

Konvento nariai,

Europa nėra aljansas. Tai bendri Europos piliečių namai. Tai naujojo amžiaus protagonistas.

Dėl šios priežasties ji negali būti grindžiama kelių didžiausių, stipriausių ir seniausių Europos klubo narių įstatymais.

Europos Sąjunga yra „mažumų sąjunga“, kurioje nėra viena valstybė negali turėti teisės primesti savo valią kitiems.

Ji negali pasitenkinti silpnu koordinavimu, nesugebančiu pasipriešinti stipriam spaudimui.

Prieš penkiasdešimt metų Jean Monnet propagavo vyriausiąją Europos Anglių ir Plieno Bendrijos instituciją, būdamas įsitikinęs, kad institucija, kuriai pavesta ginti aukštesnius interesus, turi užtikrinti, jog kiekvienas vykdytų savo įsipareigojimus.

Dėl šio įsitikinimo jūs, Konvento nariai, turėsite remti tvirtas institucijas.

Sąjunga nėra ir neturėtų tapti nauja Nacijų Lyga, dėl savanaudiškumo ir veto teisės tapusia beveik bejėge.

Europos Sąjunga siūlo darnų supranacionalinės demokratijos modelį.

Tai vienintelis tikras mėginimas globalizuoti demokratiškai, kad būtų užtikrintos teisės ir augimas.

Dėl šios priežasties ji gali suvaidinti labai ypatingą vaidmenį šiandienos ir rytojaus pasaulyje.

Aš esu tikras, kad jums pavyks parūpinti mūsų žemynui tas institucijas, kurios yra jam reikalingos dėl jo unikalios padėties, institucijas, kurios leis jam neatitrūkti nuo praeities, bet ir įveikti iššūkius, su kuriais mes susidursime rytojaus pasaulyje.

Šiame Konvente Komisiją atstovaus Komisijos nariai Barnier ir Vitorino. Komisija prisidės visomis jėgomis, entuziastingai, pasitelkdama visą savo patirtį ir išmanymą.